

Брюксел, 13.5.2013
COM(2013) 279 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

План за действие за морска стратегия за района на Атлантическия океан

Осигуряване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж

(текст от значение за ЕИП)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

План за действие за морска стратегия за района на Атлантическия океан

Осигуряване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж

(текст от значение за ЕИП)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Мореплавателският и морският сектор, които представляват „синята икономика“, имат потенциала до 2020 г. да предоставят 7 милиона работни места в Европа. Тези работни места ще бъдат създадени не само в бързо развиващите се сектори, като например възобновяемата енергия от инсталации в морето, но и чрез съживяването на традиционните морски отрасли. Атлантическият район може да даде значителен принос за този „син растеж“. В същото време обаче околната среда и екологичната стабилност на най-голямата и най-важната екосистема в Европа трябва да се запазят за бъдещите поколения.

Поради това настоящият план за действие определя приоритети за научните изследвания и инвестициите, за да се даде тласък на „синята икономика“ в атлантическия район. Петте държави членки с излаз на Атлантическия океан¹ и техните региони могат да се опрат на плана за действие, за да съдействат за създаването на устойчив и приобщаващ растеж в крайбрежните зони. Планът за действие се основава на Стратегията на Комисията за района на Атлантическия океан² и е резултат от консултации, проведени в рамките на Атлантическия форум. Форумът позволи на държавите членки, Европейския парламент, регионалните и местните власти, гражданското общество и предприятията да допринесат за разработването на плана за действие и да обмислят как да посрещнат предизвикателствата, свързани с постигане на растеж, намаляване на емисиите на въглероден диоксид в атлантическия район, осигуряване на устойчиво използване на морските природни ресурси, определяне на ефективни реакции при заплахи и извънредни ситуации и прилагане във водите на Атлантическия океан на подход на управление, основан на екосистемите. Форумът взе предвид и приноса на заинтересовани страни чрез серия от семинари и онлайн покана за представяне на предложения, както и коментари от държави членки и регионални органи.

Графикът на плана за действие се вписва добре в развитието на общата стратегическа рамка (ОСР) за европейските структурни и инвестиционни

¹ Франция, Ирландия, Португалия, Испания и Обединеното кралство.

² COM (2011) 782 от 21 ноември 2011 г.

фондове(ESIF)³. Тематичните цели на ОСР са от голямо значение за стратегията за района на Атлантическия океан, а именно:

- подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика;
- увеличаване на капацитета за научни изследвания и иновации чрез образование и професионално обучение и сближаване на промишлеността и научните изследвания; както и
- повишаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия (МСП), като тези, които преобладават в секторите на туризма, рибарството и аквакултурата на ЕС.

Планът за действие цели да даде силен импулс на регионите и частния сектор. Те следва да започнат да обмислят в кои области биха могли да работят заедно — включително в трансграничен контекст —, за да изпълняват договорените приоритети. Съвместното разработване на плана за действие, в партньорство с петте държави членки с излаз на Атлантическия океан, насърчи заинтересованите страни, включително региони, пристанищни градове и частния сектор, да обмислят как биха могли да подкрепят растежа на синята икономика и да допринесат за устойчивото развитие в атлантическия район. Това следва да помогне за привличане на инвестиции и дейности на частния сектор в синята икономика и по този начин за съживяване на крайбрежните зони в атлантическия район.

За да може синята икономика да достигне своя потенциал в атлантическия район, успешното изпълнение на плана за действие трябва да бъде подкрепено от комбинация от усилия в три области — целенасочени инвестиции, увеличаване на научноизследователския капацитет и по-висока квалификация:

- **инвестиции:** инвестициите трябва да бъдат насочени към иновации, технологични възможности и стратегии за интелигентно специализиране, като МСП са особено важни. Ефективното използване на европейските структурни и инвестиционни фондове (ESIF) в тези области е от решаващо значение, за да се постигнат общите цели за растеж, конкурентоспособност и работни места. Освен това може да се окажат необходими и инвестиции в инфраструктурата. Например корабните технологии и морската инфраструктура, като пристанища за кораби и яхти, играят важна роля за подпомагане на синята икономика. Форумът за Атлантическия океан установи техния потенциал за нови услуги, например за растящия пазар на круизния туризъм и като места за монтаж и поддръжка за нови съоръжения, разположени в морето. ЕС вече е предоставил значителна финансова подкрепа за този процес, включително допълнителни заеми от Европейската инвестиционна банка. В бъдеще ESIF ще даде възможност за по-голяма съгласуваност между механизмите за финансиране от ЕС, но финансирането на инфраструктурата или инвестициите в туризма ще трябва и по-нататък да се предоставят в голяма степен от частния сектор;

³

Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейски социален фонд (ЕСФ) и Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР).

- **научни изследвания:** управлението на океана, устойчивото използване и управление на морските ресурси, безопасността по море, опазването на морската среда (включително определяне на крайбрежни и морски защитени зони) изискват не само данни и разбиране на функционирането и взаимодействието на екосистемите, но и умения за прилагане на модели и съставяне на прогнози. Този подход улеснява оценката и намаляването на рисковете. Той насърчава инвестициите и намалява оперативните разходи. Поради това наблюдението на океана, картографирането и прогнозите са от изключително значение за устойчивия растеж на икономическата дейност в атлантическото пространство и за по-доброто ни разбиране на морските процеси в Атлантическия океан, които играят важна роля за нашия климат. Много важно е тази информация да е широко достъпна. Съществуват все повече доказателства за това, че по-добрият достъп до информация от обществения сектор може да даде съществен тласък на иновациите.
- **по-висока квалификация:** ако искаме синята икономика да достигне потенциала си, недостигът на подходящо квалифицирана работна ръка в някои области на морския сектор трябва да бъде преодолян, както чрез повишаване на квалификацията на вече заетите работници, така и чрез привличане на млади хора в сектора. Това важи в особена степен за нововъзникващите области като възобновяемите източници на енергия, но и за по-традиционните - корабостроенето, рибарството, аквакултурата и преработка на морски храни, където иновациите, специализацията и адаптацията към нови технологии са необходими за конкурентоспособността на световния пазар.

2. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Дискусиите с държавите членки и коментарите от Форума за Атлантическия океан доведоха до следния план за действие, който трябва да бъде изпълнен до 2020 г. Областите на действие са насочени към посрещането на предизвикателствата на стратегията за района на Атлантическия океан и към постигането на интелигентен, устойчив и социално приобщаващ растеж, създавайки работни места. Настоящият план за действие не претендира за изчерпателност. Той включва примерен набор от области на действие за научни изследвания и инвестиции с цел преодоляване на общите предизвикателства. Съответните държави членки вече правят много, както поотделно, така и заедно, за да развият своите морски сектори. Поради това в този план за действие са посочени областите, в които има възможност за допълнителна съвместна работа. Работата по тези приоритети може да стимулира новаторството, да допринесе за опазването и подобряването на морската и крайбрежната околна среда на Атлантическия океан, да подобри свързаността и да създаде полезни взаимодействия за социално приобщаващ и устойчив модел на регионалното развитие.

Настоящият план за действие приканва частния сектор, изследователите, регионалните и националните публични органи и други заинтересовани страни да започнат изготвянето на проекти, които отговарят на тези приоритети.

Приоритет 1: Насърчаване на предприемачеството и новаторството

Специфичните цели на тази приоритетна област включват следните:

- *обмен на знания между висшите образователни заведения, дружествата и изследователските центрове*

Увеличаване на капацитета на Атлантическия район за новаторство чрез **научни изследвания и технологии**, като се насърчават:

- а) работа в мрежа и съвместни изследвания между изследователските центрове, висшите учебни заведения и предприятията в държавите членки;
- б) трансфер на знания и идеи, както и умения между висшето образование, бизнеса и научноизследователската дейност, включително чрез регионални, национални и трансгранични морски клъстери и технологични платформи.

- *увеличаване на конкурентоспособността и способностите за новаторство в морската икономика на Атлантическия район*

Подобряване на **уменията** в традиционните браншови на Атлантическия район, като корабостроене, аквакултура и рибарство, както и в нововъзникващите сектори на „синята“ икономика чрез:

- а) въвеждане на мерки за образование и професионално обучение, включително трансгранични програми и взаимно признаване на националните програми за образование и обучение;
- б) повишаване на осведомеността за свързаните с морето професии, предизвикване на интерес към морската култура у младите хора и премахване на други пречки, които ги обезсърчават да изберат морска професия⁴; например чрез мореплавателски курсове, курсове по съвременни технологии и други съвместни инициативи в Атлантическия район.

- *подкрепа за адаптацията и диверсификацията на икономическите дейности, като се насърчава потенциалът на Атлантическия район*

Подкрепа за реформата на **общата политика в областта на рибарството** и съживяването на сектора **на аквакултурата** на ЕС чрез:

- а) разработване на подобрени модели за различни видове, на риболовни уреди и свързани с тях техники и технологии, за да се сведат до минимум емисиите на въглероден диоксид, щетите на морското дъно, изхвърлянията на риба и приловът;
- б) обмен на информация за инструменти, които подобряват разбирането на ръководните лица в рибарството за социално-икономическото и екологичното въздействие на мерките за управление;
- в) извършване на научни изследвания за подобряване на растежа, производителността, конкурентоспособността и екологичната устойчивост на сектора на аквакултурата (включително аквакултура в морето) и способността на сектора да реагира на нуждите на пазара;

⁴ Редица препоръки в тази област бяха представени на Комисията на 9 юни 2011 г. от Оперативната група по морска заетост и конкурентоспособност .

- г) подобряване на пазарното положение на продуктите от риболов и аквакултури, произхождащи от ЕС, като се подобрят обработката, етикетирването, проследимостта и сертифицирането.

Приоритет 2: Защита, осигуряване и развитие на потенциала на морската и крайбрежната околна среда на Атлантическия океан

Специфичните цели на тази приоритетна област включват следните:

- *подобряване на морската безопасност и сигурност*

Укрепване на **безопасността и сигурността** на морските лица, крайбрежното население, собствеността и екосистемите чрез:

- а) оценка и разширяване, колкото е необходимо, на съществуващите механизми за предупреждение, докладване и реагиране по отношение на инвазивни и вредни морски видове и стимулиране на обмена на най-добри практики за посрещане на такива заплахи;
- б) подкрепа за инициативи, предприети от държавите членки в Атлантическия океан (включително оценки на риска, координирани механизми за реагиране и инвестиции в съвременно оборудване), които съдействат по подходящ начин за подобряване на координираната готовност и реакция при заплахи за морската среда, природни бедствия, морски злополуки, разливи на нефт и опасни материали или незаконен трафик⁵;
- в) разработване, изпитване и внедряване на нови технологии за подобряване на инспекциите на кораби и повишаване на безопасността и сигурността на пристанищата и морския транспорт чрез по-добро интегриране на данни от спътници и от въздушни, морски и наземни съоръжения за наблюдение и новаторски локални инструменти за подобряване на осведомеността за ситуацията в морската област;
- г) съдействие за предоставяне на регионални информационни услуги за конкретни морски басейни в рамките на Общата среда за обмен на информация (CISE) въз основа на приети стандарти на ЕС и опита, придобит от държавите членки чрез пилотни проекти.

- *изследване и опазване на морските води и крайбрежните зони*

Разработване на **възможности за наблюдение и прогнози за Атлантическия океан в Европа** въз основа на съществуващи структури, платформи и механизми, за да се подпомогне осъществяването на политиките на ЕС, да се намалят разходите на промишлеността, публичните органи и изследователските институции, да се стимулират иновациите и да се намали несигурността по отношение на поведението на Атлантическия океан и последствията от изменението на климата чрез:

⁵ Съществуващите инициативи включват Центъра за морски анализи и операции — Наркотици (MAOC-N) и Европейската система за наблюдение на границите (EUROSUR), координирани от Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите членки на ЕС (FRONTEX).

- а) използване на съществуващи системи и механизми за разработване и поддържане на устойчива интегрирана програма за надзор и наблюдение на бреговете, морското дъно и водния стълб във водите на държавите членки на ЕС, най-отдалечените региони и отвъдморските страни и територии от крайбрежията до недрата на океана;
- б) разработване на нови инструменти и платформи за морско наблюдение и мониторинг на екосистемите (включително картографиране на морското дъно), които да увеличат броя на автоматично измеримите параметри, да снижат разходите за наблюдението и да ускорят разпространението на данните към потребителите;
- в) допринасяне за по-ефективно управление, каталогизиране и разпространение на оперативно съвместими данни за морската среда и карта на морското дъно с висока разделителна способност, като се съдейства за Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда;
- г) изграждане на мрежа от системи за океанографски прогнози за крайбрежията (включително оценки на риска), които се основават на морската служба „Коперник“.

Допринасяне за разработването на инструменти и стратегии в отговор на проблемите на **глобалното изменение на климата**, включително стратегии за смекчаване на последствията и адаптиране към него чрез:

- и) подкрепа за оценка на емисиите на въглероден диоксид на „синята“ икономика в Атлантическия район;
- й) създаване на платформа за обмен на най-добри практики за намаляване на емисиите и енергийна ефективност;
- к) изграждане на партньорства за сътрудничество за определяне и наблюдение на въздействието на глобалното изменение на климата върху морските дейности, екосистеми и крайбрежните общности в Атлантическия район, включително разработване на по-добри възможности за оценяване на риска и прогнози.

Подкрепа за опазването на морската околна среда и усилията за постигане на **„добро екологично състояние“** на водите на Атлантическия океан до 2020 г.⁶ чрез:

- а) продължаване на разширяването на националните планове, процесите по Конвенция OSPAR и обектите на програма „Натура 2000“ с цел подпомагане на развитието на съгласувана мрежа от защитени морски зони за европейското атлантическо крайбрежие, като се договарят добри практики и общи процеси на оценяване, от които биха могли да се възползват и Макаронезия и най-отдалечените региони в Карибския басейн;

⁶ Съгласно Рамкова директива за морска стратегия (2008/56/ЕО)

- б) насърчаване на по-нататъшното сътрудничество между държавите членки, включително посредством OSPAR, например при съгласувани и интегрирани програми за мониторинг и съвместни мерки за възстановяване на екосистеми.

Оценяване на социалната и икономическа стойност и функционирането на **екосистемите и биологичното разнообразие** в Атлантическия район, за да се подпомогне процесът на вземане на решения.

Допринасяне за **морското пространствено планиране и интегрираното крайбрежно управление** на държавите членки, например чрез обмен на най-добри практики и улесняване на трансграничното координиране.

– *устойчиво управление на морските ресурси*

Постигане на по-добро разбиране за техническата осъществимост, икономическата приемливост и екологичното въздействие на **добива на минерали** в Атлантическия океан, както и разработване и тестване на иновативни добивни технологии.

Поставяне на основите за устойчив европейски сектор на **морските биотехнологии** с висока добавена стойност чрез:

- а) изследвания на морското дъно и оценки на неговия генетичен състав, биологично разнообразие и потенциал за предоставяне на материал за биотехнологичната промишленост, като се отчитат приложимото международно право и необходимостта от опазването на морската среда;
- б) укрепване на връзките между научните изследвания и промишлеността в Атлантическия район, с цел да се развият биобанки и да се определят пазари за новаторски морски биопродукти (биомедицина, тъканно инженерство, фармацевтични продукти, промишлени ензими) и концентриране на научните изследвания върху промишлените процеси за производството им.

– *използване на потенциала, който морската и крайбрежната среда на Атлантическия район предлага за производството на възобновяеми енергии*

Разглеждане на начини за ускореното внедряването на устойчиви **възобновяеми енергийни източници, разположени в морето**, чрез:

- а) насърчаване на оценяването и картографирането на потенциала на европейската част на Атлантическия океан като енергиен източник и определяне на начини за смекчаване на въздействието на изграждането, експлоатацията и извеждането от експлоатация на инсталации върху околната среда и навигацията, като част от регионалните стратегии за интелигентно специализиране в областта на възобновяемата енергия от инсталации в морето;
- б) съдействие за европейска електропреносна система, която позволява изравняването на товара между националните системи и предоставя по-добри връзки между енергийните източници, разположени в морето и на сушата;

- в) насърчаване на научните изследвания, разработването и демонстрациите на технологии за изграждане и поддържане на съоръжения за възобновяема енергия от морски вятър, вълни, приливи и отливи и биомаса, включително за интегриране на инсталации за обезсоляване и многофункционални морски платформи;
- г) насърчаване на използването на специалните геоложки, океанографски и метеорологични условия на най-отдалечените райони на Атлантическия океан с цел да им се помогне да постигнат енергийна автономност и целите за намаляване на въглеродните емисии.

Приоритет 3: Подобряване на достъпността и свързаността

Специфичните цели на тази приоритетна област включват следните:

- *насърчаване на сътрудничеството между пристанищата*
Улесняване на развитието на **пристанищата** като центрове на „синята“ икономика чрез:
 - а) улесняване на модернизирването на инфраструктурата, за да се подобрят връзките с вътрешността, насърчаване на интермодалността и бързото обработване на корабите чрез мерки като например предоставяне на електроснабдяване от сушата, оборудване на пристанищата с възможности за зареждане на втечнен природен газ и премахване на административните пречки;
 - б) създаване на възможности за диверсификация на пристанищата, които да поемат нови стопански дейности, например поддръжката на инсталации за възобновяеми енергийни източници, разположени в морето, или туризма;
 - в) анализ и насърчаване на пристанищни мрежи и кратки морски маршрути между европейски пристанища в рамките на архипелазите, както и до африканския бряг чрез инициативи като например морски магистрала, за да се увеличи на движението по море.

Приоритет 4: Създаване на социално приобщаващ и устойчив модел на регионалното развитие

Специфичните цели на тази приоритетна област включват следните:

- *стимулиране на по-доброто познаване на социалните предизвикателства в Атлантическия район*
Обмен на най-добри практики за подобряване на здравето, социалното приобщаване и благосъстоянието на крайбрежното население и разработване на подходящи и използвани социално-икономически показатели за морския район, с които да се измерват, сравняват и следят тенденциите в развитието на „синята“ икономика;
- *запазване и насърчаване на културното наследство на Атлантическия район*

Борба със сезонността и подобряване на перспективите за МСП чрез диверсификация на продуктите на **морския и крайбрежния туризъм** и развитие на пазарни ниши чрез инвестиции в:

- а) водни спортове, яхтени пристанища и морски развлекателни дейности;
- б) пристанищни услуги, включително за круизни пътници;
- в) набелязване и насърчаване на културни и природни забележителности на Атлантическото крайбрежие, като например непромишления риболов, местната кухня и морското наследство;
- г) опазване и възстановяването на туристически забележителности, включително крайбрежни и подводни обекти на културното и морското наследство, които имат археологическа, екологична или историческа стойност⁷.

3. ИЗПЪЛНЕНИЕ

3.1. Канали за финансиране

Графикът на настоящия план за действие ще даде възможност на държавите членки да вземат под внимание приоритетите, определени в техните споразумения за партньорство с Комисията, които трябва да бъдат договорени преди края на 2013 г.

- Споразуменията за партньорство за периода 2014—2020 г. за ESIF представляват важен канал за финансиране, който държавите членки могат да използват, когато е уместно, за изпълнение на приоритетите на плана за действие. При определяне на приоритетните области на сътрудничеството тези споразумения за партньорство следва да вземат под внимание стратегиите за съответните морски басейни, като например Стратегията за района на Атлантическия океан. Те дават възможност да се определят основните нужди и потенциалът за развитие на „синята“ икономика в държавите членки, разположени на Атлантическия океан, и техните крайбрежни региони. Освен това те позволяват на държавите членки да въведат разпоредби, които гарантират съгласуването между ESIF и други източници на финансиране. Следователно националните органи в държавите членки, които отговарят за договарянето на споразуменията за партньорство, и органите, които са отговорни за изготвянето на оперативни програми, са призвани да играят важна роля в процеса на изпълнението на плана за действие през следващите месеци. В зависимост от нуждите на програмния район планът за действие може да бъде и източник на вдъхновение за авторите на оперативни програми на национално и регионално равнище.
- Освен това планът за действие ще послужи на самата Комисия за ориентир при усвояването на пряко управлявани средства, включително програмите „Хоризонт 2020“, „LIFE+“, COSME и пряко управляваните елементи на Европейския фонд за морско дело и рибарство. Действително

⁷

Като при необходимост се следват принципите на Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване на подводното културно наследство от 2001 г.;

програма „Хоризонт 2020“ ще осигури основната подкрепа за изпълнението на плана за действие и в нея „синият растеж“ вече се разглежда като една от приоритетните области за научни изследвания през следващите години. Тя може да подкрепи програмата за „синия растеж“, когато става въпрос за проучването и максималното използване на потенциала на разнообразието на морски живот, за устойчивия добив на дълбоководните ресурси и за разработването на нови технологии за океанско наблюдение. Това ще помогне за стимулиране на морската икономика и подобряване на морската среда чрез ускоряване на трансфера на научните изследвания и иновациите в икономиката.

- Добре насочените публични инвестиции могат и следва да дадат тласък на частни инвестиции и бизнес инициативи. Може би държавите членки ще поискат да влязат в контакт с частния сектор, за да се проучат възможности за допълнителни ангажименти и финансиране.
- Освен това групата на Европейската инвестиционна банка (групата на ЕИБ⁸) е готова да мобилизира своите инструменти за финансиране и експертни познания в подкрепа на подходящи проекти, за да се насърчат приоритетите на плана за действие. ЕИБ може също така да подкрепи инициативи както на публичния, така и на частния сектор под формата на заеми, смесено финансиране⁹ и техническа консултация. Тя предлага разнообразни финансови инструменти, вариращи от инвестиционни заеми за пряко и непряко финансиране до фондове за дялово участие чрез ЕИФ, с цел оказване на подкрепа на дейности от най-различен размер.

В контекста на бюджетните ограничения и предвид факта, че органите в Атлантическия район трябва да се съобразят с редица приоритети за развитие, следва да се подчертае, че процесът на изпълнение на плана за действие остава на доброволна основа, но следва да бъде в съответствие с приоритетите, заложи в споразуменията за партньорство на петте засегнати държави членки. Всички проекти, които се представят на съответните органи във връзка с плана за действие, трябва да отговарят на критериите, установени в съответните разпоредби за финансиране. В рамките на споделеното управление на средствата на ЕС решението за или против конкретен проект се взема от компетентния управителен орган.

3.2. Интелигентно сътрудничество

В плана за действие се определят възможности за сътрудничество на държави членки, регионални и местни органи и институции на ЕС, за да се справят с предизвикателството на устойчивия растеж. Но разбира се такава съвместна работа не е единственият начин за изпълнение на плана за действие. Специфични действия и проекти на национално, регионално и местно равнище също могат да играят важна роля в него. Когато е целесъобразно, следва да се насърчава сътрудничеството между различни програми, специфични за отделните държави.

⁸ Европейска инвестиционна банка (ЕИБ) и Европейски инвестиционен фонд (ЕИФ)

⁹ Смесено финансиране (блендинг): Заеми от ЕИБ в допълнение към помощи от страна на ЕС или от други публични източници

Целенасоченото сътрудничество може да доведе до редица допълнителни ползи, не на последно място обмен на информация, споделяне на разходите, обмен на резултати и най-добри практики, както и генериране на идеи за други области на сътрудничество. По-конкретно държавите членки и регионите могат да се сътрудничат с подкрепата на различни източници на финансиране, за да разработват съвместни проекти или други подходи.

Програмата „Хоризонт 2020“ и други програми и инструменти за финансиране на ЕС могат да подкрепят сътрудничеството в областта на научните изследвания, като улесняват проекти, предлагани от консорциуми от публични и частни институции. Такива проекти могат например да изпробват различни решения на общи проблеми или да сравняват показателите на различни технологии. Франция, Ирландия, Португалия, Испания и Обединеното кралство вече участват в редица съвместни проекти, изследователски мрежи, технологични платформи и инициатива за съвместно планиране за здрава природна среда в моретата и океаните. Тези механизми предлагат на държавите членки възможности за сътрудничество, които могат да бъдат засилени от „Хоризонт 2020“. Освен това вътрешноевропейското съгласуване и сътрудничество биха могли да образуват основата за засилено трансатлантическо сътрудничество в областта на научните изследвания.

Съвместните проекти и действия не са ограничени до изследванията. Европейското териториално сътрудничество (например в рамките на Програмата за района на Атлантическия океан), което ще бъде финансирано по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), представлява механизъм, с чиято помощ съседни региони и градове от различни държави — членки на ЕС, могат да работят заедно и да се учат един от друг чрез проекти, в които се проучват варианти за сътрудничество срещу общи предизвикателства. Програмата „Еразъм за всички“ ще предостави възможности за партньорства в областта на образованието и професионалното обучение.

Сътрудничеството може да включва и съвместни действия за обмен на информация и добри практики. Рамка за това могат да предоставят инициативи като „Коперник“¹⁰ или „Познания за морската среда 2020“¹¹. Например разбирането на начините, по които съседните страни или региони със сходни океанографски или метеорологични условия се борят с ерозията на бреговете, може да помогне повишаване на оперативната ефективност. Знанията за това, какво е дало резултати на друго място и какво – не, може да предотврати повтарянето на едни и същи грешки. Добри практики могат да бъдат обменяни чрез специализирани семинари, при обмен на персонал или в интернет форуми.

3.3. Подкрепа

С цел планът за действие да бъде изпълнен успешно на национално и регионално равнище, подходящ механизъм за прилагане би увеличил ангажираността на националните, регионалните и местните участници и би

¹⁰ „Коперник“, бившият Глобален мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС), е европейска спътникова система за мониторинг на Земята (<http://copernicus.eu>)

¹¹ „Познания за морската среда 2020“ е проект на ЕС, който обединява данни за морската среда от различни източници с цел да помогне на предприятията, публичните органи и изследователите да открият данните и да ги използват по-ефективно за разработване на нови продукти и услуги, както и за подобряване на нашето разбиране за процесите в моретата (http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/marine_knowledge_2020/index_en.htm)

създал възможност за мониторинг на напредъка. Форумът за Атлантическия океан предостави полезни примери за организиране на диалог и координация. За да има напредък в изпълнението, ще бъде важно диалогът с държавите членки и регионите, включително частния сектор, да продължи. Изпълнението на плана за действие няма да зависи само от публичния сектор, но и от степента на участие на частния сектор.

Всеки механизъм за прилагане следва да бъдат лесен, с тясна насоченост и да се опира на добрите практики, които са били успешни в други стратегии за морски басейни, като:

- осигурява политически ангажимент и надзор;
- повишава осведомеността за плана за действие и неговите цели;
- насърчава участието на частния сектор;
- включва преглед и оценка на напредъка.

Той би могъл и

- да даде насоки за заинтересованите страни и потенциалните организатори на проекти;
- да създаде възможност за сътрудничество в целия Атлантически район;
- да осъществява връзка с управляващите органи на програмите на ЕС за финансиране;
- да обедини възможни партньори за проекти, които да развиват дейности, съответстващи на определените в плана за действие приоритети;
- да определи потенциални източници на финансиране за проекти на равнището на ЕС и на национално равнище.

Механизмът за прилагане на плана за действие следва да бъде определен след консултация с държавите членки и заинтересованите страни преди края на 2013 г. С цел допълнително да се насърчат работата в мрежа и обменът на най-добри практики за разработването и изпълнението на проекти, Комисията може да организира конференции със заинтересованите страни от Атлантическия район.

4. ОЦЕНЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА

С цел да се запази набраната скорост и през периода 2014—2020 г., ще бъде важно да се разбере как изпълнението на плана за действие допринася за постигането на по-широкообхватните цели на ЕС по отношение на заетостта, растежа и устойчивостта. Например искаме да научим дали сме успели да създадем истински капацитет за прогнози по отношение на основните рискове и промени в динамиката на циркуляционната система на северната част на Атлантическия океан; в каква степен критичните зони от дъното на Атлантическия океан са картографирани; дали планът за действие е подкрепял разработването на редица нови и иновативни продукти и услуги и дали е подобрил оперативната среда и управлението на риска в морския сектор. Освен това бихме искали да разберем до каква степен е постигнат социално приобщаващ растеж, доколко са отчетени нуждите от квалификация и дали в Атлантическия район е въведен подход на управление, основан на

екосистемите. И накрая искаме да сме в състояние да извлечем поуки, приложими за други морски басейни.

Мониторингът на напредъка не трябва да създава нови изисквания по отношение на докладването. Вместо това съществуващата базова информация би се използвала, за да се изгради представа за това как Атлантическият район се изменя в резултат на изпълнението на плана за действие и други фактори. Комисията скоро ще започне да работи с петте държави членки с излаз на Атлантическия океан за разработване и одобряване на методика за подготовката на тази оценка.

В контекста на новаторството и технологичния прогрес може да е необходимо планът за действие да бъде адаптиран и доразвиван. Комисията ще следи отблизо изпълнението на плана за действие, ще направи изводи и ще оцени постигнатия напредък. До края на 2017 г. тя ще изготви междинен преглед на изпълнението на плана за действие. Прегледът ще включва независима оценка на извадка от завършените проекти, които ще бъдат обсъдени с държавите членки и други заинтересовани страни.

5. ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЙОНА НА АТЛАНТИЧЕСКИЯ ОКЕАН

Атлантическият океан не се ограничава само до Европа. Той е споделен ресурс и единна система, която свързва Европа с Африка и Америка. Всички крайбрежни държави имат общ интерес и заедно отговарят за осигуряването на добро управление на океана, включително в рамките на UNCLOS¹², ММО¹³ и Международния орган по морското дъно.

Икономическата стойност на Атлантическия океан е огромна за държавите, разположени по бреговете му. Комисията е на мнение, че с течение на времето планът за действие би могъл да създаде здрава основа за сътрудничество с други страни по атлантическото крайбрежие. Потенциалът за съвместна работа, например в областта на океанографските изследвания и наблюдения, е ясен. Вече се очертава реалният ангажимент на САЩ и Канада за създаване на трансатлантически съюз за изследвания, с цел да се задълбочи общото ни разбиране на екосистемата на Атлантическия океан и нейния потенциал за подкрепа на „синята“ икономика. Разгръщането на този трансатлантически съюз за изследвания би се осъществявало стъпка по стъпка след оценка и съгласуване на най-обещаващите области на сътрудничество. Възможно е и други атлантически нации да бъдат готови да обсъдят ангажимента си в областта на научните изследвания или други въпроси. Комисията и държавите членки трябва съвместно да обмислят какви мерки могат да се вземат за включване на международни партньори в поэтапното развитие на стратегията за Атлантическия район.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да одобрят плана за действие и насоките, изложени в настоящото съобщение.

¹² Конвенция на Организацията на обединените нации по морско право.

¹³ Международна морска организация